

Waarneming van een lederschildpad in Nieuwpoort (België)

Dominique Verbelen

Op 27 september 2018 werd een zwemmende lederschildpad (*Dermochelys coriacea*) gefilmd voor de kust van Nieuwpoort (B). Het is pas de vierde keer dat deze soort in Belgische wateren werd waargenomen.



De aangespoelde lederschildpad, gevonden op 19 december 2000, stervend in de branding van Mariakerke (B). (Foto: Jan Haelters)

De waarneming

Op donderdag 27 september 2018 kon Luk Louagie vanop het jacht *Forestal* een schildpad filmen voor de kust van Nieuwpoort. Het dier zwom voor het staketsel richting Frankrijk (dus in zuidwestelijke richting), tegen de stroom in. De beelden werden naar het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) gestuurd, dat het dier kon identificeren als lederschildpad. Het dier werd door niemand anders gezien. Er zijn ook geen vervolgwarnemingen bekend. Evenmin zijn er meldingen van aangespoelde lederschildpadden in de maanden volgend op de waarneming van Nieuwpoort.

Waarnemingen in België en Nederland

Een waarneming van een levende lederschildpad in Belgische wateren is erg uitzonderlijk. De vorige waarneming dateert van 19 december 2000, toen een stervend exemplaar werd opgemerkt in de branding van het strand van Mariakerke (Oostende) (Haelters & Kerckhof, 2001). Het dier werd door de brandweer op het strand getrokken en overgebracht naar SEALIFE te Blankenberge, waar het dezelfde dag nog stierf. Het betrof een mannetje van 194 cm en 370 kg. Uit de autopsie bleek dat het dier vermoedelijk enkele dagen eerder ernstig verwond werd door een sloopschroef. Dit was de derde waarneming van deze soort aan de Belgische kust, na dode dieren op 24 december 1988 op het strand van Middelkerke (Van Gompel, 1989) en op 10 september





Aangespoeld kadaver in verregeande staat van ontbinding, Nieuwpoort 24 december 1988, (Foto: Leo Janssen)

1998 voor de kust van De Haan (Haelters & Kerckhof, 1999). Ook de lederschildpad van 1998 werd hoogstwaarschijnlijk gedood door een scheepsschroef. Het exemplaar van Nieuwpoort betreft dus de vierde Belgische waarneming en de eerste van een levende lederschildpad op 'volle' zee.

Voor Nederland werden tussen 1777 en 2005 in totaal 22 exemplaren gemeld (Hoogmoed, 2009). Na de publicatie van Hoogmoed liggen nog drie waarnemingen voor, alle uit 2009: Huisduinen, Texel en 23 zeemijlen ten noordwesten van Goeree-Overflakkee (Goverse *et al.*, 2010; Goverse *et al.*, 2014).

De lederschildpad

De lederschildpad komt voor in alle tropische en subtropische oceanen, ook in de Atlantische Oceaan. In de nazomer (augustus - september) worden regelmatig lederschildpadden waargenomen langs de zuidkust van Bretagne (Frankrijk), Engeland en langs de kusten van Ierland. Het gaat om exemplaren die vanuit de tropen naar het noorden trekken, op zoek naar kwallen (hun hoofdvoedsel). Eind september, begin oktober trekken ze dan weer naar het zuiden. De belangrijkste legstranden in het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan bevinden zich rond de Guyana's (Frans-Guyana, Suriname & Guyana) en de Caraïbische Zee.

De lederschildpad heeft een groot en opvallend schild, waar vier zwempoten, een kop en een staart uitsteken. De lederschildpad kan de ledematen en kop niet in het schild terugtrekken bij gevaar. Het is de grootste en zwaarste schildpad ter wereld. De soort staat op de Rode Lijst van de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) opgenomen in de categorie 'Kwetsbaar' (Wallace *et al.*, 2013). RAVON heeft een herkenningkaart gemaakt, waarmee de verschillende soorten zeeschildpadden goed van elkaar te onderscheiden zijn: www.ravon.nl/Herkenningkaarten.

Summary

A living Leatherback in Belgium

This article describes the observation of a swimming leatherback off the coast of Belgium in 2018. The observation is recorded on film. It is the fourth Leatherback for Belgium. Earlier, a dying animal was found in 2000 and twice a dead animal (1988 and 1998). Also the Dutch observations of this species (25) are briefly quoted.

Dominique Verbelen, Natuurpunt

Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, België.
dominique.verbelen@natuurpunt.be

Literatuur

- Gompel, J. van, 1989. Eerste waarneming aan de Belgische kust van de Lederschildpad *Dermochelys coriacea* (Linnaeus, 1758). *De Strandvlo* 9(4): 102.
- Goverse, E., M.L. Hilterman, P. Bonnet & R. de Ruiter, 2010. De lederschildpad: spectaculaire nieuwe waarnemingen in Nederland en een statusoverzicht. *RAVON* 12(1): 5 - 10.
- Goverse, E., M. Janse, H. Zwartepoorte, P. McLean, P. Bonnet, A. Oosterbaan, M. Hilterman & E. Dondorp, 2014. Notes on Sea Turtles from the Netherlands: An Overview 1707 - 2013. *Marine Turtle Newsletter* 141.
- Hoogmoed, M.S., 2009. Zeeschildpadden. In: Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Haelters, J., & F. Kerckhof, 1999. Een waarneming van de lederschildpad *Dermochelys coriacea* (Linnaeus, 1758) en de eerste waarneming van *Stomatolepas dermochelys* (Monroe & Limpus 1979) aan de Belgische kust. *De Strandvlo* 19(1): 30 - 39.
- Haelters, J. & F. Kerckhof, 2001. Opnieuw een klapmuts *Cystophora cristata* (Erxleben, 1777) en een lederschildpad *Dermochelys coriacea* (Linnaeus, 1758) aan onze kust. *De Strandvlo* 21(2): 81 - 83.
- Wallace, B.P., M. Tiwari & M. Girondot, 2013. *Dermochelys coriacea*. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T6494A43526147. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2013-2.RLTS.T6494A43526147.en>. Downloaded on 17 December 2018.



Dit is het exemplaar dat op 27 september 2018 werd gefilmd door Luk Louagie voor de kust van Nieuwpoort.

